

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه بیرجند

اداره کل بهزیستی استان خراسان رضوی

خشونت خانگی علیه زنان و کودکان در همه گیری کرونا

حمید مسعودی

«استادیار جامعه‌شناسی دانشگاه بیرجند»

آذرماه ۱۴۰۰

دکتری جامعه‌شناسی اقتصادی؛ دانشگاه فردوسی مشهد.
پژوهشگر اجتماعی
استادیار جامعه‌شناسی دانشگاه بیرجند

درباره
سخنران:

cv.Birjand.ac.ir/hmdmasoudi

pue

massoudihamid

hmdmasoudi

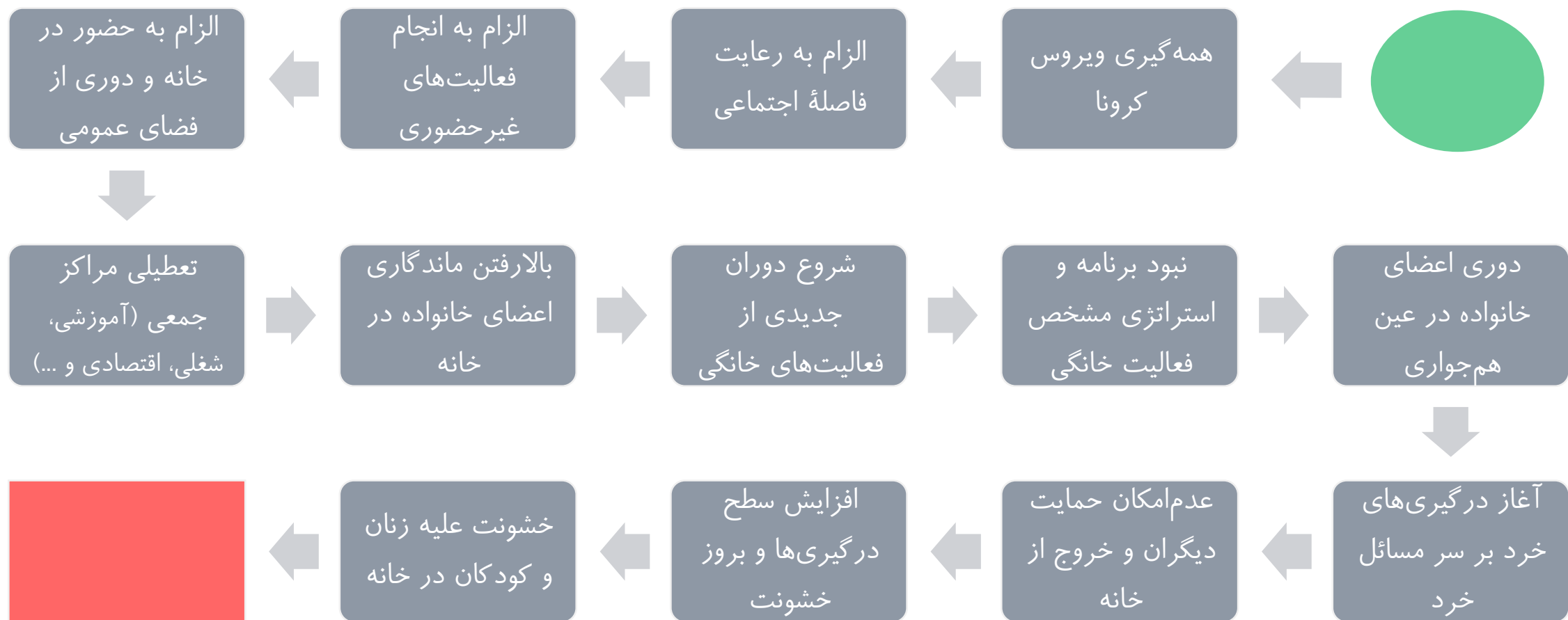

hmdmasoudi

hmdmasoudi

طرح بحث و مسئله کلیدی

آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد:

کرونا دستاوردهای برابری جنسیتی را از بین می‌برد.
زنان بخش قابل توجه مراقبان (بیمارستان-خانه)
هستند ولی در تصمیم‌گیری نقش ندارند.
زنان بیشتر از گذشته از آموزش محروم می‌مانند.
حضور مردان و زنان در خانه، خشونت علیه زنان را
افزایش می‌دهد.

پیامدهای خانه‌محور همه‌گیری کرونا

پیامدهای روحی و روانی (ترس، اضطراب، اختلال خواب، نگرانی و ...)

پیامدهای جسمی و فیزیکی (عدم تحرک، تنبلی، بیماری‌های جسمی)

پیامدهای اجتماعی و عملکردی (روابط اجتماعی، خلاقیت اجتماعی، همدلی، مشارکت و ...)

خشونت در فضای خانه

خشونت خانگی از سوی عنصر برتر در فضای نابرابر اجتماعی

خانه

ناامن برای قربانیان
خشونت خانگی

در امان ماندن از
خطر کروناویروس

خشونت خانگی چیست؟

خشونت؛ هر نوع رفتار آشکار یا پنهان، اما قابل درک، در انواع بدزبانی، عاطفی یا جسمی در سطوح مختلف شدت، با هدف آسیب‌های جسمی، عاطفی و روانی در دیگری است.

خشونت خانگی؛ رفتار خشن یک عضو خانواده (معمولاً مرد) علیه عضو دیگر خانواده (معمولاً زن یا کودک).

تعریف سازمان ملل؛ خشونت علیه زنان هر نوع رفتار خشن و وابسته به جنسیت است که موجب آسیب جسمی، جنسی، روانی و یا رنج زنان می‌شود. چنین رفتاری می‌تواند با تهدید، اجبار یا سلب مطلق اختیار و آزادی صورت گیرد و یا در جمع و یا در خفا رخ دهد.

خشونت خانگی؛ در محیط خلوت و خصوصی خانواده رخ می‌دهد و عموماً بین افرادی است که به سبب صمیمیت، ارتباط خونی یا قانونی به هم پیوند خورده‌اند، تفاوتی که با سایر خشونت‌ها در جامعه دارد.

خشونت خانگی علیه زنان و کودکان در همه‌گیری کرونا

آمار خشونت خانگی

به باور برخی؛
خشونت در گذشته بیشتر بوده
است و این افزایش در آمار،
افزایش گزارش خشونت است که
روی می‌دهد نه خود خشونت.

شما چه فکر می‌کنید؟!

خشونت خانگی علیه زنان و کودکان در همه‌گیری کرونا

تبیین جامعه‌شناختی خشونت خانگی

نظریات سطح کلان
و خشونت خانگی بر
بستر ساختارهای
جامعه

نظریات سطح خرد و
خشونت خانگی بر
بستر روابط و
تعاملات

انواع خشونت خانگی

خشونت روانی، عاطفی: رفتار خشونت‌آمیزی است که شرافت، آبرو، اعتماد به نفس و شخصیت زن را خدشه‌دار، و سلامت روحی و روانی فرد را با خطر روبه‌رو می‌کند.

خشونت فیزیکی: این نوع خشونت به هرگونه رفتار غیراجتماعی اطلاق می‌شود که جسم زن را مورد آزار قرار می‌دهد.

خشونت اقتصادی: هر نوع رفتار خشنی است که از روی قصد و نیت، زن را در امور مربوط به اشتغال، اقتصاد و دارایی تحت فشار و آزار و تبعیض قرار می‌دهد (**عدم دستیابی زن به منابع اقتصادی**).

خشونت اجتماعی: در این خشونت، زن تحت کنترل شدید مرد قرار دارد و او را در انزوای اجتماعی قرار می‌دهد. شوهر از قدرت خود برای کنترل زن و سوء استفاده از او بهره می‌برد.

بعد روانی و جسمی در همه‌گیری کرونا پررنگ‌تر است.

شما چه فکر می‌کنید؟!

علل خشونت خانگی

سن هنگام ازدواج، فاصله سنی زوجین، مدت زمان ازدواج، سطح تحصیلات زن و شوهر، طبقه اجتماعی هر یک از زوجین، مسائل مالی و میزان درآمد خانواده، تنش‌های شغلی، وضعیت شغلی زوجین، تقسیم کار در منزل، ازدواج‌های دوباره زن، والد بودن یا نبودن، تعداد فرزندان و ...

ویژگی‌های
جمعیت‌شناختی

اعتیاد مرد، اختلالات ذهنی مرد، اختلال شخصیت در زنان آزاردیده، سوءظن و بدگمانی شوهر نسبت به همسر، ناکامی جنسی مردان، تجربه و مشاهده خشونت در دوران کودکی، بیماری‌های جسمی و روانی، خودپنداره منفی زنان، نگرش جنسیتی، وابستگی عاطفی زن و ...

ویژگی‌های فردی و
روان‌شناختی

رفتارهای تعاملی، مهارت‌های ارتباطی، سبک‌های حل مسئله و تعارض، اعتماد بین زوجین، پیوندهای اجتماعی برون خانوادگی، مشارکت زوجین در گروه‌های داوطلبانه و غیررسمی، میزان عشق بین زوجین، کیفیت رابطه جنسی، اهداف مشترک، توافق در مسائل دینی و اعتقادی، سبک دلبستگی زوجین، آداب خانوادگی، دخالت اطرافیان، صمیمیت، تعهد، فداکاری، همکاری و همیاری در خانه، چگونگی تقسیم کار خانگی، حمایت اجتماعی و ...

فرایندهای ارتباطی
و تعاملات اجتماعی

توزیع نابرابر قدرت در جامعه، حمایت‌ها و بسترهای قانونی، ساختار مردسالارانه جامعه، پذیرش و مشروعیت خشونت علیه زنان، اعتقاد به ایدئولوژی مردسالارانه در خانواده و جامعه، پذیرش نقش‌های جنسیتی، اعتقاد به کلیشه‌های جنسیتی، شیوه همسرگزینی و ...

عوامل اجتماعی،
قانونی و فرهنگی

علل فردی، محیطی
و اجتماعی در
همه‌گیری کرونا
پررنگ‌تر است.

شما چه فکر
می‌کنید؟!

خشونت خانگی علیه زنان و کودکان در همه‌گیری کرونا

حمید مسعودی

پیامدهای خشونت خانگی

پیامدهای جسمی:

آسیب دیدگی اعضای بدن (سطحی تا عمیق)، قابل تشخیص و جبران، نهادهای مرتبط (پلیس، دادگاه، بهزیستی، درمانی)، آسیب به جنین، تداوم و پایداری آسیب های جسمی.

پیامدهای روحی-روانی:

کاهش اعتماد به نفس، احساس تقصیر و خطا از طرف قربانی، افسردگی روانی قربانی و فرزندان، تشدید بیماری جنون در شخص عامل خشونت، از بین رفتن مهر و محبت و ایجاد سردی در روابط و بی اعتنایی؛ ضعف در شناخت ابعاد آن.

پیامدهای اجتماعی:

پیامدهایی فراتر از چارچوب خانواده، ناهنجاری در روابط اجتماعی، ترویج جرم و جنایت و رفتارهای خشن اجتماعی، افزایش آمار قربانیان خشونت، کشته شدن انسان های بیگناه، مظلوم واقع شدن افراد ضعیف و آسیب پذیر، افزایش آمار کودکان بی سرپرست و بزه کار، افزایش آمار بیماری های مقاربتی و ایدز، سوء استفاده های جنسی و تزلزل و فروپاشی ارکان خانواده (طلاق).

پیامدهایی علیه فرزندان:

به وجود آمدن حس ناامنی دائمی و انتقال آن به فرزندان، تربیت فرزندان با شخصیت متزلزل و منزوی، تکثیر خشونت به فرزندان، پیامدهای مرتبط با عملکرد تحصیلی و رفتارهای اجتماعی.

پیامدهای جسمی و روانی در همه گیری کرونا پررنگ تر است.

شما چه فکر می کنید؟!

چه باید کرد؟

شما چه
پیشنهادهای
دارید؟

واکسیناسیون و فعالیتهای حضوری

تصویب و اجرای بهینه قوانین

آموزش؛ رسمی و غیررسمی

حمایت بیشتر از آسیب دیدگان

تسهیل مسیر حمایت از آسیب دیدگان

مددکاری و توانمندسازی خانوادهها

منابعی برای مطالعه بیشتر

امیر میرزانی، منیژه فیروزی، (۱۳۹۹). کووید ۱۹ زمینه سازی برای افزایش خشونت خانگی علیه زنان: مطالعه مروری نظام مند، نشریه رویش روان شناسی، ۹ (۹)، ۲۱۴-۲۰۵.

مهدی میرزایی، دکتر مسعود نظرزاده، (۱۴۰۰). بررسی علل افزایش خشونت خانگی علیه زنان در ایام قرنطینه خانگی شیوع همه گیری کرونا و ارایه راهکارهایی در جهت دستیابی به حقوق شهروندی زنان در ایام پسا کرونا) مورد مطالعه: زنان شهر ایلام)، فصلنامه مطالعات حقوق شهروندی، ۵ (۱۹)، ۲۴۳.

فرزین باقری شیخانگفته، علی فتحی آشتیانی، (۱۴۰۰). نقش رضایت زناشویی و رضایت جنسی طی همه گیری کروناویروس ۲۰۱۹ در سلامت روانی خانواده ها، فصلنامه خانواده پژوهی، ۱۷ (۱)، ۶۲-۴۵.

فاطمه سادات رهنما، (۱۳۹۹). بررسی میزان آگاهی و نگرش در خصوص خشونت خانگی در بین زنان متاهل شهرستان فسا، در دوران قرنطینه کرونا، سال ۱۳۹۹، مجله دانشگاه علوم پزشکی فسا، ۱۰ (۴)، ۲۸۱۴-۲۸۰۶.

مریم حسین زاده شانه چی، (۱۴۰۰). پیش بینی خشونت علیه همسران بر اساس صفات پنج عاملی شخصیت و سبک های دل بستگی شوهران در قرنطینه خانگی دوران شیوع کرونا ویروس (کووید-۱۹)، مجله پیشرفت های نوین در علوم رفتاری، ۶ (۵۴)، ۱۹۶-۱۸۳.

ژاله کوه بومی، محمد قمری، سیمین حسینیان، (۱۴۰۰). پیش بینی خشونت خانگی علیه زنان در دوران قرنطینه کرونا ویروس براساس انعطاف پذیری شناختی: نقش واسطه ای تاب آوری، نشریه روانشناسی خانواده، ۷ (۲)، ۴۶-۳۳.

امید شکری، علی خدائی، شیرین معزالدینی، (۱۴۰۰). تحلیل پدیدارشناختی تجربه زیسته زنان درباره خشونت خانگی در دوران قرنطینه کوید ۱۹، فصلنامه روان شناسی کاربردی، ۱۵ (۳)، ۴۰۲-۳۸۱.

علی صفاری، راضیه صابری، زینب لکی، عباس رضایی، (۱۴۰۰). تاثیر شیوع بیماری کووید ۱۹ و فاصله گذاری اجتماعی بر نرخ جرایم (مطالعه موردی: استان تهران)، نشریه پژوهش های حقوق جزا و جرم شناسی، ۹ (۱۷)،

پا سپاس